

СТ А Н О В И Щ Е

върху дисертационния труд на тема:
**„Разработване и приложение на стартерни култури
за млечни продукти със здравни ползи“,**
представен от магистър **Елена Иванова Чорбаджийска**
за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“
(заповед № РД 38-560/30.10.2014 г. на Ректора на СУ „Св. Кл. Охридски“)

от доц., д-р Александър Борисов Рътков
Институт по микробиология – БАН

В научен план интересът към връзката между храненето и здравето непрекъснато нараства. Основни проблеми на съвременното ни, като замърсяването на околната среда, неправилното хранене, прекалената употреба на лекарствени вещества особено антибиотици, са в основата на негативното влияние върху полезната чревна микрофлора на човешкия организъм. Добре известно е, че пробиотичните продукти, съдържащи живи микроорганизми, са с неуспорим благоприятен ефект върху организма на човека.

Предметът и съдържанието на предложения ми за становище дисертационен труд са изцяло в съответствие с резюмирания по-горе научно-изследователски проблем. Актуалността на проблема обуславя и актуалността на темата на дисертационния труд. Независимо че през последните десетилетия в научните среди проблемът с пробиотичните характеристики на МКБ (млечно-киселите бактерии) е драстично експлоатиран, дисертационният труд на Елена Чорбаджийска е поредния пример за неговата неизчерпаемост и доказателство за нови и нови приноси при неговото разработване.

Актуалността на основната тема е убедително обоснована в отлично подработената обзорна част на дисертационния труд. Добрата литературна осведоменост на дисертантката ѝ е позволила достатъчно често да проследи и резюмира разработките и постиженията в световната литература, пряко свързани с основната тема на дисертационния ѝ труд. В отделни основни раздели на литературния обзор са представени изследванията, свързани със същността на пробиотичните функционални храни и свойствата и характеристиките на пробиотичните бактерии. Представен е списък на 210 литературни източника, доминиращо публикувани след 2000-та година,

които са прецизно използвани в текста на дисертацията. В края на обзора, направената стегната характеристика на млечните пробиотични продукти и необходимостта от разширяване познанията по отношение на МКБ във връзка с технологичните новости, са допълнителен аргумент в обосновката на целта и задачите на дисертацията.

Дисертационният труд е написан стегнато, на разбираем научен език. Изключително прегледно, той е подреден в 8 основни глави и обема общо 197 страници. В един не малък по обем раздел на своя труд дисертанката представя един завиден арсенал от използваните материали (микробални щамове, хранителни среди, криопротектори за лиофилизация и др.) и богат набор от прилагани методи за изследванията.

В основната част на дисертационния труд (раздела „Резултати и обсъждания“), в пълно съответствие с целта и задачите, последователно са представени изследванията и резултатите, свързани с: характеристика на видовата принадлежност и щамовата идентичност на МКБ доказани чрез съвременни ДНК методи, изследването на техния пробиотичен потенциал, както и собствените изследвания и резултати, свързани със селектиране на пробиотични щамове.

Трябва още веднъж да се подчертае прегледността и подредеността на дисертацията. Описваните и анализирани в нея изследвания и резултати са прегледно онагледени в 29 таблици и 59 фигури.

Дисертанката представя списък с 6 научни публикации с резултати от дисертационния труд, в т.ч. 2 научни работи в списание с импакт фактор и четири научни работи в сборници от научни прояви. В публикациите дисертанката е първи или втори автор, което дава основание да се твърди, че изследванията в дисертационния труд са основно нейно лично дело.

Разработваният в дисертацията актуален проблем, ясно формулираната цел и успешното ѝ постигане с разработването на конкретни и добре обмислени задачи, са позволили да бъдат формулирани 6 ясни и обосновани изводи в края на дисертацията. Трябва да се подчертае завършеността на определени изследвания. Състоятелността и достоверността на формулираните от дисертанката приноси с научен и научно-приложен характер са основания за приемането им изцяло от моя страна. Държа да подчертая актуалността и важността на някои от тях, а именно:

1. Демонстрираната и доказана конкурентна адхезия на подбрани щамове МКБ срещу патогенни бактерии и селектирането на щамове със значителна способност да понижават адхезията на патогени;
2. При изследване на атихолестеролната активност на щамове МКБ са подбрани щамове притежаващи способност за директно елиминиране на холестерола и са със значима BSH (Bile Salt Hydrolase) активност.

В заключение трябва да се подчертае, че дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, в които има и определен оригинален принос. Дисертационният труд е доказателство, че кандидатката демонстрира задълбочени знания в научната област на разработваната дисертация и способност за успешни самостоятелни научни изследвания.

Изложените по-горе в становището ми, макар и в резюмиран вид, мнения, заключения и изводи са основанието ми да предложа с убеденост на уважаваните членове на Научното жури да присъдят на **Елена Иванова Чорбаджийска** образователната и научна степен „**Доктор**“.

28.11.2014 г.

ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО:

гр. София

(доц. Д-р Ал Рътков)